

V přízemí Vysoké uměleckoprůmyslové školy v Praze je prodloužena výstava s názvem Husákovo 3 + 1. Nechci výstavě dělat reklamu. Ostatně řada z nás v prostorách panelákového bytu 3 + 1 s umakartovým jádrem dosud žije. Na výstavě jsem potkal dost mladých lidí fotících si sedací soupravu, starý černobílý televizor Tesla Orava s běžícím zpravodajstvím o návštěvě soudruhů z Vietnamu. V prostorách výstavy však i na mě, člověka ze sídliště, působil zašlý interiér, v němž příslušníci mé generace bydleli téměř všichni a řada z nás ještě bydlí, dost smutným dojmem. Jako kdybych na chvíli žil v odstupu od něčeho, co vidím poprvé. Nedávno jsem si pouštěl několik vynikajících filmů polského režiséra Krzysztofa Kieślowského s ještě mladými a začínajícími herci Boleslavem Lindou či Jerzym Stuhrem. Filmy z osmdesátých let se odehrávaly v prostředí stejných, snad ještě o něco hůř než u nás, vyhlízejících polských panelových sídlišť.

Ale i uprostřed šedi a betonu, stejných sedacích souprav a kuchyňských linek, vyrostla jedna generace "Husákových dětí". Každá mladá generace je něčím stejná a zároveň specifická. Společný jí je odstup od starší generace a odpor proti jejímu mentorování a divení se starších, proč nová generace nechápe staré hodnoty. Optickým dělícím prvkem každé nové mladé generace je její vnější projev.

Generaci mých rodičů vzali svobodu a dali jí šest let zatemnění, strachu, zákazu smíchu a radosti. Ale i zde vyrostla generace "nylonového věku" s láskou ke swingu a s odporem k Paradeschrittu a později k častuškám. Část generace byla zneužita a využita převlečením do modrých košil a ti, kteří nejásali, kopali uranovou rudu.

Generace rock and rollu a beatu, slovy Václava Hraběte "zrozená za války, vychovaná v míru", promlouvala ústy Černých Petrů a Filipů z filmů Nové vlny. Chtěli slyšet, proč jejich tátové a mámy mluví jinak doma a jinak mimo domov, proč nelze říkat pravdu před dospělými? Tahle generace skončila živými pochodněmi, deziluzí, emigrací či slovy Karla Kryla přeměnou ve "fízly z honorace a skromný úředníky".

Na druhé straně imaginární Železné opony kladli podobné otázky Rebelové bez příčiny a Absolventi a jim podobní mladí lidé ústy Jamese Deana nebo Dustina Hofmana.

Umlčovaná generace se soustřeďovala všude tam, kde cítila jen náznak svobody, ať to bylo společné zpívání tisícových davů na Portě, nebo aspoň chvilkový pocit svobody při koncertech

undergroundových kapel či při čtení knížek půjčených jen na jeden den.

A co dnešní generace mladých lidí? Relativně mají všechno, ale ústy Jardy Svobody a jeho Mraků a Černého pasažéra "nevím, kdo vlastně jsem" a "jsem černý pasažér, nemám cíl ani směr". Možná je to jen můj pocit, ale cítím, že svět se posouvá někam do sobectví, lhostejnosti, předstírání a člověk je sám. Nejsmutnější je, když takový pocit mají i naše děti, děti generace po roce 1989. Často jsou více osamělé v novodobých zbohatlických satelitech, než byli jejich rodiče v panelákovém 3 + 1. Hodnota v podobě honby za úspěchem nutně vytváří snahu uniknout, ať již cestou alkoholu, drog nebo hudby, nad kterou má generace s odporem jen mávne rukou.

Každá generace je něčím stejná a něčím odlišná od té předchozí. Nesnažíme-li se generaci našich dětí pochopit, měli bychom jí občas aspoň na chvíli naslouchat.